

Hitta *språket!*

Prata, lek och läs med ditt barn 0–5 år

Till dig som har ett barn 0–5 år

Den här filmen vänder sig till föräldrar och andra vuxna i barnets närhet. Den handlar främst om hur ni kan hjälpa barnet att utveckla sitt språk – och ett starkt språk ger barnet en väldigt bra grund inför skolstarten.

Språket hjälper oss att uttrycka vad vi tänker och känner, men också att förstå världen runt omkring oss.

Det ni gör i vardagen är det viktigaste. Lägg undan allt annat och rikta hela din uppmärksamhet mot barnet. Du behöver ägna mycket *tid* med barnet; nära och närvarande. Era små samtal lägger grunden för barnets språkutveckling – och den startade redan i fosterlivet, när barnet började uppfatta röster och reagera med sparkar.

Med det lilla barnet gäller ”här och nu”. Du uppmärksammar vad barnet kan se, höra, känna

och göra. Du lär dig följa barnet, lyssna in det och uppmuntra barnets försök att kommunicera. Att sjunga, lyssna på barnvisor och leka med rim och ramsor hör också till.

När barnet blir lite äldre är böckerna en guldgruva. Böckernas värld berikar både barnets värld och barnets språk. Böcker hjälper dig att lotsa barnet till att bli en nyfiken människa som tycker om att samtala, läsa och skriva.

Den här filmen innehåller exempel på aktiviteter för barn i olika språkutvecklingsfaser. Fler exempel hittar du på Kod-Knäckarnas hemsida: www.kodknackarna.se.

Du kan också själv hitta på egna aktiviteter eller fråga på förskolan om de kan hjälpa till med fler tips och idéer.

Del 1: Från födseln till de första orden

Vi vuxna uttrycker oss på flera sätt: med kroppsspråk, miner, tal och skrift. Med små barn pratar vi – utan att vi kanske tänker på det – på ett alldeles speciellt sätt. Vi anpassar vårt tal och pratar långsammare, med kortare meningar, och vi betonar de viktigaste orden väldigt tydligt. Vi lägger upp rösten lite så den blir ljusare, vi varierar satsmelodin mycket mer än med vuxna och vi tar om ord flera gånger. Vi är också noga med att försöka fånga barnets blick. Det här sättet att prata hjälper barnet att uppfatta talet och uppmärksamma ord.

Små barn ska man vara nära, rent kroppsligt, när man pratar och leker. Då får man lättare ögonkontakt och man ser vad den andre pekar på och tittar på. Barnet som pekar för att visa dig något, använder kroppsrörelser medvetet. Om du böjer dig fram med en förväntansfull min, visar du barnet att du är intresserad och vill ha en reaktion

från barnet – samspelet är i gång. Men kom ihåg att svaret kan dröja från ett litet barn. Fyll inte i pausen för snabbt; ge barnet tid.

Språkutveckling handlar lika mycket om att lyssna som att tala. Om du stänger av bakgrundsmusik och TV när du och ditt barn leker, läser och sjunger skapar du en bra ljudmiljö. Då blir det lättare för barnet att uppfatta ord, språkmelodi, språkljud och så småningom också meningsbyggnad.

Guldläge för samspel och språkutveckling får ni om du vänder barnvagnen *mot* dig, när ni är ute och promenerar. Barnet behöver kunna se *dig*, bland alla intrycken ute. För din del blir det då också lättare att se vad barnet uppmärksammar och kunna haka på med kommentarer. Dessutom kan ni skoja och sjunga tillsammans.

1. Lek och bus med baby:

Medan du byter blöja på barnet pratar du om vad du själv gör, och vad barnet gör. Passa på att leka med barnet genom att pussa på barnets fot, mage, näsa ... Och samtidigt som du pussar på foten säger du "puss på lilla *foten*" så att barnet känner luftpuffen och hör att du betonar ordet *foten*. Det finns många liknande lekar som du kan prova. Fråga på biblioteken där de har böcker med lekar och sånger för riktigt små barn.

2. Sjung för ditt barn:

När du håller ditt barn tätt intill dig, känner barnet värmen och vibrationerna från din kropp när du småpratar och sjunger. Det mår små barn väldigt bra av. Du har världens vackraste röst! Även riktigt små barn tycker om sånger, rim och ramsor. Melodin och rytmen får barnet att lyssna intensivt.

3. Lek och härma:

Att härma grimaser är en lek som man redan mycket tidigt kan leka. Du trutar kanske med munnen eller räcker ut tungan. Om du väntar ett tag, så kommer barnet att göra samma min. Nicka, vinka hej-då och skaka på huvudet när det är något man inte får göra – det är gester som ditt barn har sett dig göra och snart gör barnet likadant.

4. Sätt namn på världen:

Utvecklingen går fort. En taklampa, som både kan sättas i gungning och tändas och släckas, är plötsligt väldigt spännande. Långt innan barnet kan säga orden, *förstår* barnet dem. Nu är det dags att mer aktivt börja sätta namn på allt som väcker barnets intresse. Snart reagerar barnet också på ljud, som det tidigare inte alls verkar ha uppfattat. Det lilla barnets hörsel är mer välutvecklad än synen.

5. Läsning och bokprat är guldgruvor:

Redan vid 9–10 månaders ålder förstår barnet många ord och vet hur man bygger upp ett samtal. Nu är det jättebra att läsa pekböcker med barnet. Till en början räcker det med att tillsammans titta på bilderna och prata om vad det är ni ser.

Så småningom har ni böcker med text i. Då berättar du om vad som händer på bilderna och varvar det med att läsa någon mening ur texten. Låtsas-hosta, låtsasgråt och använd dig av olika röster och miner! Låt barnet peka ut olika saker på bilderna.

Genom att ofta titta i böcker tillsammans med dig lär sig ditt barn att lyssna och samtala, men också att koncentrera sig. Och ordförrådet fylls på!

På biblioteken hjälper de dig gärna att hitta böcker som passar just ditt barn.

6. Igenkännandets glädje:

Barn är alldeles särskilt intresserade av bilder på saker de känner igen - allra helst bilder där de själva finns med. Idag är det enkelt att göra album, och inplastade foton på barnets egna saker kan bli en verklig favorit. Bilderna kan du ha liggande i vagnen och ta fram när ni promenerar eller åker buss.

7. Vardagslekar:

Du är ditt barns idol! Du har säkert märkt att små barn tycker om att göra samma saker som du. Låt barnet vara med i köket när du lagar mat eller diskar (men var försiktigt med spisen, förstås!). Sätt ord på det du gör, berätta och peka. Även om barnet ännu inte *säger* så många ord, så förstår det en hel massa.

8. Djurnamn och djurläten:

Djurens läten är ofta lättare att säga för barnet, än djurens namn. Om barnet till exempel säger "bäää" och pekar på fåret i hagen eller i boken, då bekräftar du förstås det: "Ja, titta det är ett får, ett litet får som säger bäää". Det här gäller också andra barnspråksord för djur: 'Vovven' är betydligt enklare att säga än 'hunden' och ger ditt barn tidigt möjligheten att samtala.

Bra böcker med djurens namn och läten hittar du på biblioteken.

9. Låtsasleken:

Att leka med andra barn kan ännu vara lite för svårt, men med dig som lekkamrat kan barnet få hjälp att låtsasmata nallen och sedan lägga nallen i sängen för att sova. Snart kommer barnet självt att kunna bygga upp korta händelseförlopp i leken. Att lära sig att leka, fantisera och hitta på egna små historier är viktiga hörnstenar i barnets utveckling och mycket betydelsefullt för språkutvecklingen.

10. Lek med alla sinnen:

För att språket ska fortsätta utvecklas, måste barnet få vara med om många trevliga och roliga samtal och lekstunder. Och att röra sig och få ord för det man gör – krypa *under*, klättra *över*, *runt*, *upp på* – är bra också för språkutvecklingen, inte bara för motoriken!

Del 2: Från ett ord till många

Barn utvecklas i sin egen takt, så även språkligt. Men när ordsamlandet väl kommer igång, går det fort. En tvååring som har ett ordförråd på cirka 50 ord kommer inom ett par år att ha över 1000 ord med sig. Snart kan barnet börja sätta ihop korta meningar.

Tvååringen uttrycker ofta en hel mening med en 2-ordsfras: ”Lina leka”. Du tolkar och bekräftar med en mer utbyggd kommentar där du betonar det viktigaste: ”Jaha, du vill leka nu. Vad vill du leka med?”. Situationen, kroppsspråket och satsmelodin hjälper barnet att göra sig förstått, även om uttalet ännu inte är rent. Och kom ihåg att vänta in barnet och ge det gott om tid att formulera sig i sin egen takt.

Det bästa sättet att ge barnet ett stort ordförråd, är att läsa högt. I böcker möter man många ord som man inte självklart använder i vardagspratet, och ett språk som är annorlunda än det talade språket men som är bra att vänja sig vid tidigt. Det räcker fint med 10 minuter högläsning om dagen, men fortsätt gärna längre om barnet vill. Kanske kän-

ner du dig obekvämt med att läsa högt, men försök ändå. Böckerna har ofta korta meningar och barnet vill gärna att du läser samma bok många gånger. Ni får en fin stund tillsammans och öppnar dörrar till många magiska världar.

När du läser högt får barnet också en uppfattning om vad bokstäver, ord och böcker används till. En finess är att man ofta uttalar orden extra tydligt när man läser högt. Det gör det lättare för barnet att uppfatta orden. Dessutom får barnet en känsla för hur roligt det kan vara med böcker! Gå gärna till biblioteket tillsammans. Personalen där kan ta fram roliga böcker på rätt nivå. Det är också bra om du själv kan vara en förebild genom att läsa böcker, tidningar och tar reda på saker genom att titta i en bok – barn gör ju gärna likadant som vi vuxna.

I det här stadiet är det läge att lyfta in bokstäverna i barnets värld. Kanske kan ni sjunga alfabetssånger och ha magnetbokstäver på kylskåpet. Barnet behöver förstås inte *lära* sig bokstäverna ännu, men det är bra att visa barnet att bokstäverna finns överallt omkring oss, och vad man kan ha dem till.

1. Läsprata:

Hemma brukar det vara mycket att ordna med. Just därför är det bra om ni försöker ha en bestämd tid – *innan* barnet börjar bli trött – då ni sitter ner och läser tillsammans. Under lässtunden pratar vi vuxna på det sätt som allra bäst hjälper barnets språk framåt. Det gäller också när vi läser bilderböcker. Låt gärna ditt barn få välja *vilken* bok ni ska läsa. Börja sedan med att prata om bokens framsida. Vad ser ni? Känner ni igen någon figur? Peka med fingret under titeln när du talar om vad boken heter. Vad tror ni att boken handla om? Skapa en förväntan!

Läs i lugnt tempo och med inlevelse. Ge gärna varje person eller figur i boken sin egen röst. Var uppmärksam på om barnet vill säga något, men också om läsningen gör att barnet tappar intresset.

Det skrivna språket kan kännas lite ovant för en två- eller treåring. Gör övergången lättare genom att knyta an till händelser som ditt barn självt har varit med om, som liknar det ni läser om. Hur var det då? Hur kände barnet sig? Hur gick det?

Eftersom det är vanligt att barn får favoritböcker, som de vill höra om och om igen, så kan du säkert locka ditt barn att återberätta boken för dig, med stöd av bilderna. När barnet lyssnar till sagor och självt börjar berätta till bilder, lär det sig hur berättelser byggs upp: med en början, en handling och en avslutning.

2. Rim och ramsor:

Rim och ramsor bygger på språkets rytm och likheter i hur orden låter på slutet, t.ex. hus-mus-bus. Rytmerna i rim och ramsor kan redan mycket små barn uppskatta. Att kunna känna igen rim och fokusera på hur

språket låter, det är bra att ha med sig till den första läsinläringen lite längre fram.

Fler exempel: Ko-sko-tro, tåg-låg-båg-råg, sil-pil-bil, tand-hand-rand, myra-fyra-pyra...

Bra rim- och ramsböcker hittar du på biblioteken, men också på några av de länkar som finns på www.kodknackarna.se.

3. Hämta-leken:

”Hämta-leken” är en bra och rolig lek för små barn, och den kan lekas nästan överallt: När ni dukar, planterar växter eller mekar med bilen.

”Hämta-leken” tränar både språk och minne. Du kan till exempel prova med: ”Kan du hämta kakorna?”. Om det går bra, kan du efter hand göra uppdragen svårare genom att be om fler saker på en gång, eller lägga till detaljer om färg, antal och var sakerna finns.

Förståelsen för vad orden *i*, *på*, *under* och *bakom*, *framför* och *bredvid* betyder, lär sig barnet genom att få utföra små uppdrag. När man städar undan leksakerna lägger man klossarna *i* lådan eller *på* hyllan.

4. Se en film tillsammans:

Se en bra film eller ett småbarnsprogram tillsammans med ditt barn. Barn ser gärna samma film många gånger. Då kan ni pausa och prata om det ni ser. Gör som när

ni läser en bok: Börja med att prata om vem ni tror filmen handlar om, och vad ni tror händer i just den här filmen. Tv-tittande på egen hand är inte det bästa för barn under ca 3 år. Ett tv-program rullar på och det finns inget utrymme för pauser eller frågor – allt det som vi kan göra när vi samtalar.

5. Upptäck världen digitalt:

Din telefon, surfplatta eller dator är väldigt spännande för barnet. Leta upp barnvänliga, roliga och språkutvecklande program som ni kan använda tillsammans.

Och framför allt: Tala med varandra om vad ni ser och gör. Då först blir det begripligt och utvecklande för barnet.

Exempel på bra appar hittar du t.ex. på www.kodknackarna.se.

6. Vad har du gjort idag?

Om man frågar en treåring "Vad har du gjort idag?" eller "Vad fick ni för mat på förskolan idag?" blir svaret ofta bara ett "Vet inte".

Man får sällan ett utförligt svar, inte sant? Vid middagsbordet kan det därför vara en bra idé att låta alla berätta om något de gjort under dagen. Det blir en bra förebild och motiverar barnet att självt berätta något. Åter igen: Barn gör som vi gör.

7. Fantasilekar:

Rollekar och fantasilekar är viktiga milstolpar i barns utveckling. För vissa barn faller det sig naturligt att börja leka, men andra behöver mer hjälp för att komma igång. Att till exempel leka affär kan vara roligt. Ni kan också använda olika röster för olika roller. Låt leken blir en spännande mix av fantasi och verklighet.

Fler exempel: Leka tandläkare, doktor, skola, kokkar, brandstation, utflykt...

På internet hittar du många fler exempel om du söker på t.ex. "Barnlekar".

Del 3: Hela meningar och resonemang

Ditt barns ordförråd fortsätter att växa när ni pratar med varandra, berättar och läser tillsammans. Att kunna många ord är en styrka för språkutvecklingen i stort, men också för läs- och skrivinläringen som senare väntar i skolan. Det är lättare att förstå vad en text handlar om, om orden är bekanta. Det blir också lättare att känna igen dem i texten och ljuda ihop dem.

Vi har också pratat om hur viktigt det är att lyssna på varandra och att lyssnandet gäller både för barnet och den vuxne. Ska man lyssna riktigt noga måste man vara uppmärksam och kunna koncentrera sig. Och lyssna noga måste man också göra för att kunna lära sig att läsa och skriva.

En typisk fyraåring pratar rent, och i hela meningar. Även personer som inte känner barnet, förstår vad barnet säger. Mycket har hänt sedan

barnet var ett litet hjälplöst knypte som uttryckte sig med skrik och kroppsspråk – nu har du en frågvis, pratglad och resonerande liten person framför dig! Senare blir barn också intresserade av det skrivna språket. Om de har sett vuxna läsa och skriva, brukar de också själva ”lekläsa” och skriva små meddelanden med mer eller mindre läsliga krumelurer.

I det här avsnittet får du tips på lekfulla övningar som stimulerar barnets förmåga att berätta och uppmärksammar barnet på hur ord *låter* och *ser ut*. Allt detta är bra att ha med sig i bagaget vid skolstarten om något år.

1. In i böckernas värld:

Läs med ditt barn! Fyra-åringen brukar klara att lyssna koncentrerat till lite längre och mer komplicerade böcker. Gör som tidigare när ni läser: Börja alltid med att kika på omslagsbilden, läs titeln och skapa en förväntan: Vad kan den här boken handla om?

När ni börjar med kapitelböcker kan det vara bra att fundera över vad som hände förra gången ni läste. Det är ett utmärkt tillfälle att öva sig på att återberätta. Medan ni pratar om vad som hände tidigare i boken, kan det vara ett bra läge att knyta an till barnets egna erfarenheter.

Följ ibland raden med fingret när du läser för barnet, så att barnet kan följa med. Stanna upp då och då för att titta på bilder, eller förklara ett ord som du tror barnet kanske inte förstår - men avbryt inte den spännande historien alltför ofta!

Du kan lekfullt uppmärksamma barnet på bokstäver som du vet att barnet kan, till exempel från sitt eget namn. Det är bra att vara medveten om att bokstäver har både ett *namn* och ett *ljud*. Bokstäverna som heter "Ell" och "Kå" låter till exempel "LLL" och "K^h".

På biblioteken hjälper de dig gärna att hitta böcker som passar just ditt barn.

2. Rimma på simma:

Rimlekar brukar vara populära, och för att kunna rimma måste man lyssna noga på hur orden låter *i slutet*. Det är bara kul om det blir tokigt, och det går utmärkt att rimma med påhittade ord. "Jul, kul, rul, bul...".

Börja med korta ord och när det går bra, kan du göra det lite svårare med längre ord. Finns det flera syskon så kan ni tävla om vem som kan hitta på flest rimord. I bilen eller på bussen kan det hända att ditt barn blir uttråkat. Ta till vara på den situationen!

Fler exempel: simma-limma-rimma-kimma-pimma, katter-skatter-hatter-latter, fnissa-kissa-missa-lissa...

Bra rim- och ramsböcker hittar du på biblioteken, men också på några av de länkar som finns på www.kodknackarna.se

3. Vad hör ihop?

Att ordna ord i grupper är en rolig språklek. "Katten är ju ett djur. Kan du några fler djur?". Ni kan också prata om motsatser, "tvärtom".

Sömnig-pigg, hungrig-mätt, hård-mjuk... Här finns mycket att resonera om, och bli inte förvånad om du får både oväntade och kreativa svar!

Fler exempel på grupper: möbler (stol, bord, soffa, byrå, säng...), bilmärken (Volvo, Saab, Nissan, Golf...), sporter (hockey, fotboll, simning, ridning...)

4. Handla och packa upp:

Att handla mat kan vara en rolig aktivitet för barnet. Du kan ge barnet små uppgifter: "Var tror du vi kan hitta mjölken?", "Kan du lägga ett äggpaket i korgen?"

Väl hemma igen, får barnet hjälpa till att tömma kassarna och ställa in varor i skåpen. Naturligtvis

går allt det där fortare om du gör det ensam – men på det här sättet lär sig barnet massor och får vara delaktigt. Och det gillar barn!

5. Bra för minnet och språket:

”Ett skepp kommer lastat” är en lek där man tränar sig i att minnas olika ord. Om ni använder namn kan du till exempel säga: ”Ett skepp kommer lastat med Anna”, och kasta en boll till barnet. Därefter är det barnets tur att kasta bollen till dig eller en tredje person, upprepa det förra namnet och lägga till ett nytt namn: ”Ett skepp kommer lastat med Anna och Samuel”. Sedan kastas bollen vidare till någon som upprepar de två namnen och lägger till ett tredje namn och så fortsätter ni tills någon inte kommer ihåg alla namn. Fler än fyra är svårt att minnas för de flesta barn i den här åldern. Du kan också välja ord som tillhör frukter, mat, kläder eller något annat.

När ditt barn börjar kunna höra hur ord låter i början kan ni ’lasta skeppet’ med ord som börjar på olika språkljud. ”Ett skepp kommer lastat med... mmmums, mmmamma, mmmorot...”

Fler exempel på saker att lasta skeppet med: maträtter (spagetti, korn, fiskpinnar, smörgåsar...), frukter (äpplen, päron, bananer, apelsiner...), blommor (prästkragar, rosor, blåsippor, vitsippor...), fiskar (gäddor, abborrar, mörtar, hajar...). Välj något som ditt barn är intresserat av.

Fler exempel på bokstavsord att lasta skeppet med: sss (solar, sot, svanar, stolar...), eee (ekar, ekor, elefanter, element...), ooo (ormar, ostar, ord, oxar...), uuu (ugglor, uvar, underkläder, ubåtar...), ööö (ödlor, örnar, öar, örngott...).

Bra bokstäver att börja med är de man kan hålla ut länge på när man ljudar: aaa, o, u, å, e, i, y, ä, ö, f, l, m, n, s.

6. Barnets namn – en språngbräda till skrivandet:

Ritat har ditt barn säkert gjort länge. Nu kan du fråga om ni ska skriva barnets namn på teckningen, och kanske också vad den föreställer. Ljuda gärna bokstäverna i namnet långsamt. Tänk på hur det låter. Att kunna skriva sitt eget namn är en viktig sak för barn. Kanske blir det lite fel ordning på bokstäverna, men övning ger färdighet! Ni kan också leta upp bokstäverna på datorns tangentbord och skriva dem där. Tycker barnet att det är roligt, kan ni gå vidare till andra namn och ord.

7. Bygg en historia:

För att kunna berätta något, måste man få erfarenhet av hur man ’bygger’ en historia med inledning, handling och avslutning. En lång resa eller promenad blir mycket kortare och roligare om man hittar på en saga tillsammans. Lättast är det nog om det är du som hittar på början och sen låter barnet fantisera vidare. Och så håller ni på och turas om att berätta. Om ni har möjlighet, kan ni spela in historien och lyssna efteråt: Det brukar vara roligt!

Kanske vill barnet också låtsasskriva ner historien på ett papper? Låtsasskrivning hjälper barnet att närma sig skriftspråket utan några som helst krav på hur krumelurerna ska se ut, eller vad som ska stå. Då gäller det för dig att tappert försöka läsa! Uppmuntra alla sådana skrivförsök!

8. Långa och korta ord:

Den här leken handlar om att *lyssna* efter långa och korta ord och är ett bra tidsfördriv t ex under bilresor eller medan man befinner sig i köer och väntrum.

Säg ett riktigt långt och ett riktigt kort ord. Tala lite extra tydligt och be barnet tala om vilket som var det korta ordet.

Den här leken kan ni variera. Försök till exempel komma på vad som blir *kvar* om man drar bort strut från glasstrut, eller brev från brevlåda.

Fler exempel på korta ord: boll, bil, blad, träd, hund, puck, vas, glas...

Fler exempel på långa ord: fotbollsplan, motorväg, skogsglänta, dinosaurier...

Fler exempel på vad man kan ta bort: ros från solros, tak från hustak, boll från fotboll, håll från nyckelhål, kartong från skokartong...

9. Vad blir det här?

Att träna upp öronen för olika ljud är en rolig lek – och bra övning inför läs- och skrivinläringen. ”Vad tror du att det här blir för ord: nnn-ooo-sss?” Börja med korta ord – 2–3 ljud – och helst ord med ljud som man kan dra ut på när man ljudar. Går det bra, kan ni våga er på lite längre ord!

Fler exempel på ord man kan dra ut på: iii-sss, sss-iii-lll, sss-ooo-lll, mmm-yyy-sss, fff-ooo-t, ooo-sss-t, rrr-ooo-sss, lll-iii-sss-a

10. Känn rytmen: klappa, hoppa, stampa.

Att *klappa* stavelser är ett sätt att leka med rytmen i ord, och det hjälper barnet att få ett hum om långa och korta ord, på ett litet annat sätt än när ni leker med ljud. Båda sätten behövs.

Prova att säga barnets namn samtidigt som du klappar eller hoppar stavelserna. Be sedan ditt barn göra likadant – först tillsammans med dig, sedan ensamt. Ju längre namn, desto fler stavelser och svårare för barnet. Så småningom kan ni tillsammans klappa, hoppa eller gå i takt med stavelserna i vilka ord som helst.

Fler exempel på ord att klappa eller hoppa: ma-mma, pa-ppa, Al-va, O-li-ver, ba-nan, so-ppa, trum-pet, mo-bil, e-le-fant, a-pel-sin, ra-cer-bi-lar, kro-ko-di-ler...

Hitta språket!

En film från Kod-Knäckarna, ideell förening

Svensk berättarröst:

Bodil Andersson Rack, leg. logoped

Medverkande barn:

Agnes, Calle, Elsa, Hannes, Jona, Lydia, Max, Olle, Vera

Medverkande föräldrar:

Per Christiernsson, Krister Einarsson, Marjut Ervasti, Ann Fatton, Hanna Hirasawa, Mia Lunde, Malin Nygren, Johan Pellbäck

Produktionsbolag:

Svenska Barnprogram AB

Filmens producent och regissör:

Marie Lundberg/Svenska Barnprogram AB

Foto:

Alma Linder och Anna Almgren

Grundmanus:

Monica Westerlund, docent i logopedi, med. dr.

Slutbearbetning av manus:

Bodil Andersson Rack, leg. logoped

Manusbearbetning flerspråkighet:

Eva-Kristina Salameh, leg. logoped, med. dr.

Kvalitetsgranskare:

Barbro Bruce, leg. logoped, med. dr.

Anna Fäldt, leg. logoped

Anita Hildén, speciallärare, fil. mag. pedagogik

Björn Kadesjö, med. dr. barnneuropsykiatri

Hugo Lagercrantz, med. dr. prof. pediatrik

Solveig-Alma Halaas Lyster, prof. spes. ped, Univ. i Oslo

Mats Myrberg, professor emeritus, Stockholms universitet

John Rack, fil. dr. psykologi, Dyslexia Action, England

Görel Sterner, lärare, specialpedagog

Producerad med stöd av:

Allmänna arvsfonden

Ragnar Söderbergs stiftelse

Stiftelsen Oscar och Maria Ekmans Donationsfond

Stiftelsen Oscar Hirschs minne

Signe och Olof Wallenius Stiftelse

Stiftelsen Olle Engkvist Byggmästare

Åke Wibergs stiftelse

Prins Carl Gustafs Stiftelse

Layout, omslag:

Mats Thorburn, Underhuset

Producerad av Kod-Knäckarna, ideell förening

Louise Belfrage och Lotti Fred

www.kodknackarna.se

© 2014

KOD-KNÄCKARNA

